

คู่มือการปฏิบัติงาน
(Work Manual)

“การกำหนดนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน”

โดย

กองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ปรับปรุง พฤษภาคม ๒๕๖๙

คำนำ

กองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินมีภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา ด้านการประกันภัย และด้านการคุ้มครองเงินฝาก โดยจะต้องดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรการเพื่อพัฒนาระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินให้มีความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และมีเสถียรภาพ โดยผ่านการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของบุคลากรในกองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินเป็นไปอย่างมีระบบและถูกต้องตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด กองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ขึ้นเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคลากรของกองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน ตลอดจนสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ชื่อหน่วยงาน

กองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน

๑.๒ ที่ตั้ง

ชั้น ๖ อาคารสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

๑.๓ ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

กระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ให้ตั้งสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน (สคป.) เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีหน้าที่หลักในเสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันภัยให้มีความมั่นคง สามารถแข่งขันได้และมีมาตรฐาน การพัฒนาระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาให้มีความมั่นคงและได้มาตรฐานสากล และการพัฒนาระบบการ คุ้มครองเงินฝากให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม โดยต่อมาในปี ๒๕๖๕ กระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ โดยเปลี่ยน สคป. เป็นกองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน (กคป.) และปรับปรุงหน้าที่และอำนาจของ กคป.

๑.๔ หน้าที่และอำนาจ

(๑) เสนอแนะและจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาระบบ การประกันภัยและการบริหารเงินลงทุน รวมทั้งการประกันภัยต่อ ให้มีความมั่นคง สามารถแข่งขันได้และมีมาตรฐาน ทั้งในด้านระบบการเงินและการบัญชี และด้านการกำกับดูแลที่ดี

(๒) เสนอแนะและจัดทำนโยบายในการส่งเสริมการคุ้มครองผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญา ประกันภัย

(๓) เสนอแนะและจัดทำนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันภัยพืชผล และเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงภัยให้แก่ประชาชน

(๔) ติดตามภาวะการประกันภัย และประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เพื่อเสนอแนะนโยบายในการกำกับดูแลระบบการประกันภัยให้สอดคล้อง กับนโยบายการพัฒนาระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

(๕) เสนอแนะและจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการในการพัฒนาระบบการดูแล ผลประโยชน์ของคู่สัญญาตามสัญญาดูแลผลประโยชน์ให้มีความมั่นคงและได้มาตรฐานสากล

(๖) เสนอแนะและจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการในการคุ้มครองเงินฝาก ในสถาบันการเงินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

(๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ผู้อำนวยการมอบหมาย

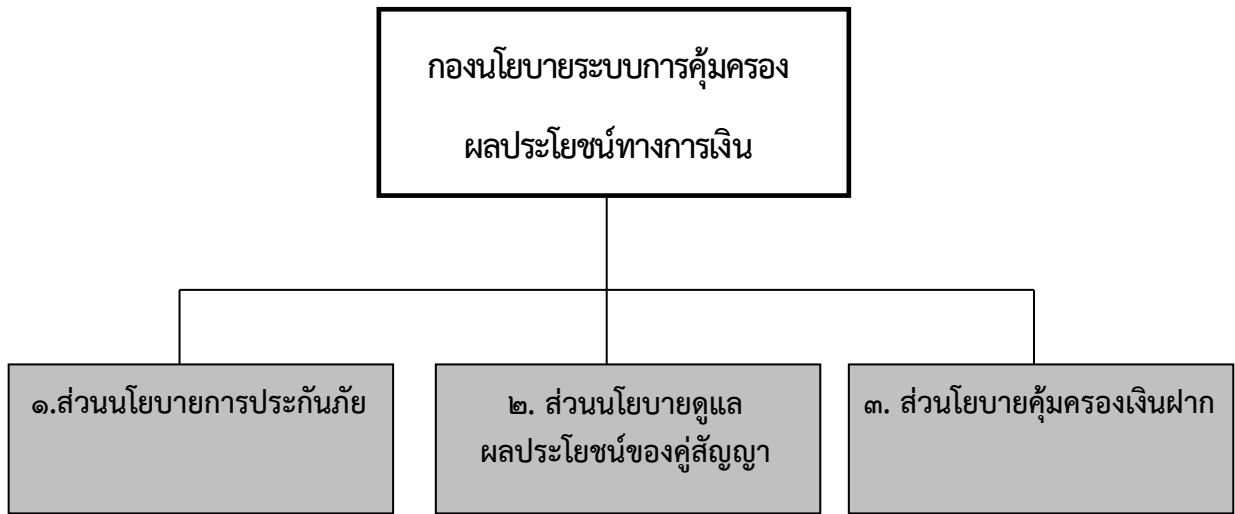
๑.๕ โครงสร้างองค์กร

กคป. แบ่งโครงสร้างออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

(๑) ส่วนนโยบายการประกันภัย

(๒) ส่วนนโยบายดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา

(๓) ส่วนนโยบายคุ้มครองเงินฝาก

บทที่ ๒ การกำหนดนโยบายและมาตรการ

ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ครอบคลุมงานในส่วนของส่วนนโยบายดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา ส่วนนโยบายการประกันภัย ส่วนนโยบายคุ้มครองเงินฝาก โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ขั้นตอนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์
- ขั้นตอนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย
- ขั้นตอนการแต่งตั้งประธานและกรรมการสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

๑. ขั้นตอนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์สำหรับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา

๑.๑ กระบวนการออกใบอนุญาต (แผนภาพที่ ๑)

- ๑) กฎหมายกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจ
- ๒) ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจยื่นยื่นคำขอรับใบอนุญาต พร้อมเอกสารหลักฐานมาที่ สศค.
- ๓) สศค. พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร
- ๔) สศค. เสนอข้อมูลและรายละเอียดการยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาภายใน ๖๐ วัน (มีการประสานงานให้การพิจารณาเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด)
- ๕) สศค. จะนำข้อมูล รายละเอียด และความเห็นของคณะกรรมการฯ เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- ๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาออกใบอนุญาตฯ ภายใน ๔๕ วัน (มีการประสานงานให้การพิจารณาเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด)
- ๗) สศค. นำส่งใบอนุญาตฯ ให้ผู้ยื่นคำขอ
- ๘) ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจได้

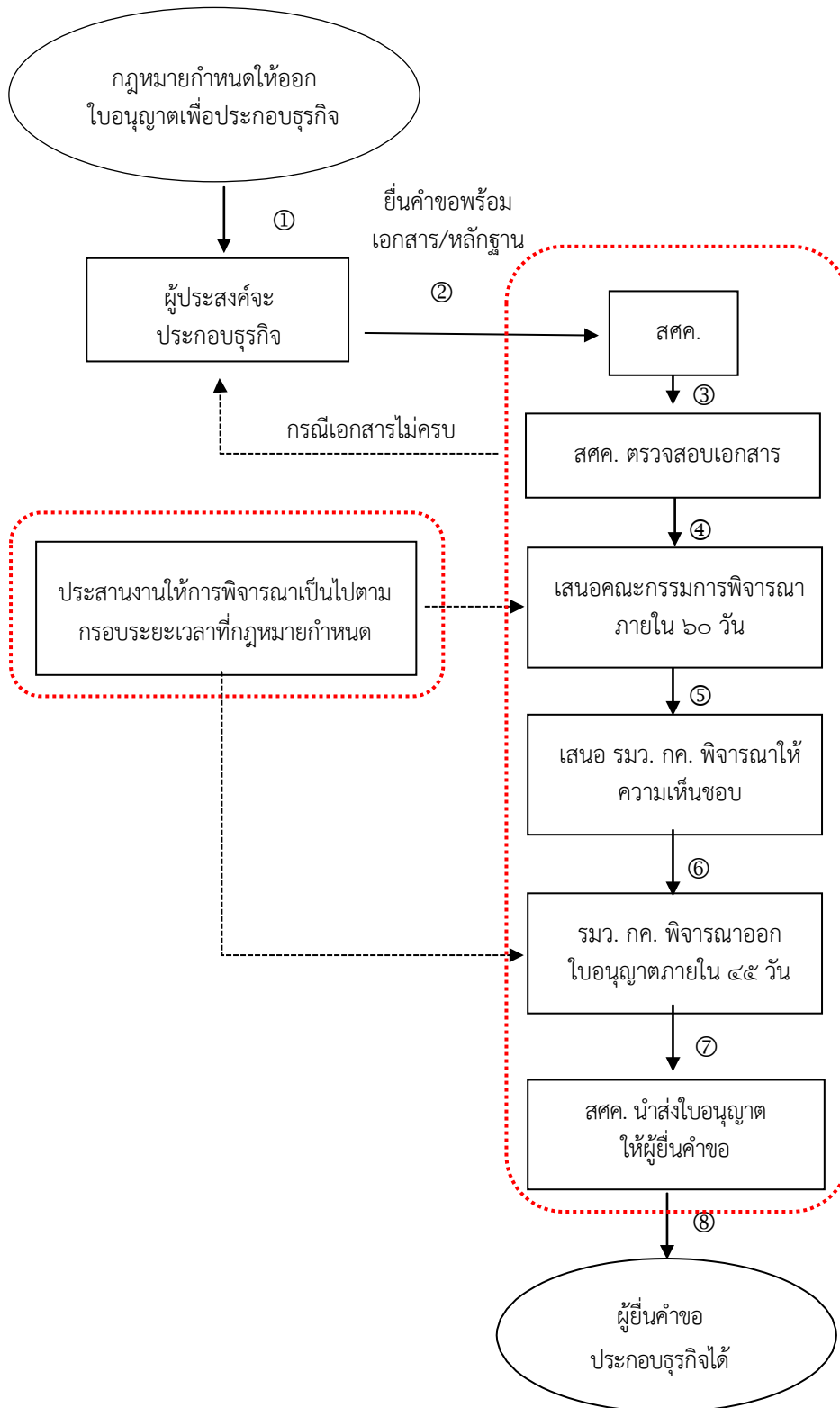
๑.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๓ หน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้อำนวยการส่วน: พิจารณาตรวจสอบข้อมูลและให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมอนุมัติผ่านเรื่อง
เศรษฐกร: จัดทำสรุปรายละเอียดข้อมูลเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกำกับการประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์พิจารณา และจัดการประชุมคณะกรรมการฯ รวมทั้งสรุปการประชุมเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตฯ

แผนภาพที่ ๑ กระบวนการออกใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด

๒. ขั้นตอนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย

การออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ประกาศกระทรวงฯ) ประกอบด้วย ๔ ฉบับ ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ (๒) พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (๓) พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ (๔) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๑ กระบวนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ (แผนภาพที่ ๒)

๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) พิจารณาร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงานคปภ.) เสนอ เพื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาลงนามในร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ

๒) สศค. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประกันภัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ

๓) ประสานขอข้อมูลเพิ่มเติมและอาจจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ถ้าจำเป็น)

๔) จัดทำบันทึกถึงกองกฎหมาย สศค. เพื่อขอให้พิจารณาร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ให้ถูกต้องตามหลักและรูปแบบของการเสนอและออกกฎหมาย

๕) จัดทำบันทึก สศค. ถึงกระทรวงการคลัง เพื่อเสนอแนะความเห็นและให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา พร้อมทั้งเสนอร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ที่ได้ตรวจทานหรือปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว เพื่อกระทรวงการคลังพิจารณานำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

๕.๑) กรณีประกาศกระทรวงฯ ให้ความเห็นชอบและลงนามในร่างประกาศกระทรวงฯ

๕.๒) กรณีกฎกระทรวง ให้ความเห็นชอบและลงนามในร่างหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงและนำส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาก่อนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามในร่างกฎกระทรวง

โดย สศค. จะกำหนดตัวชี้วัดกรอบระยะเวลาในการเสนอแนะความเห็นจนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามในประกาศกระทรวงฯ หรือเสนอเรื่องกฎกระทรวงไปยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะได้มีการประสานและติดตามให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

๖) จัดทำหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อขอให้นำกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๗) จัดทำหนังสือถึงสำนักงาน คปภ. เพื่อแจ้งว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ลงนามในกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ เรียบร้อยแล้ว และกระทรวงการคลังได้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี เพื่อขอให้นำกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๒.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

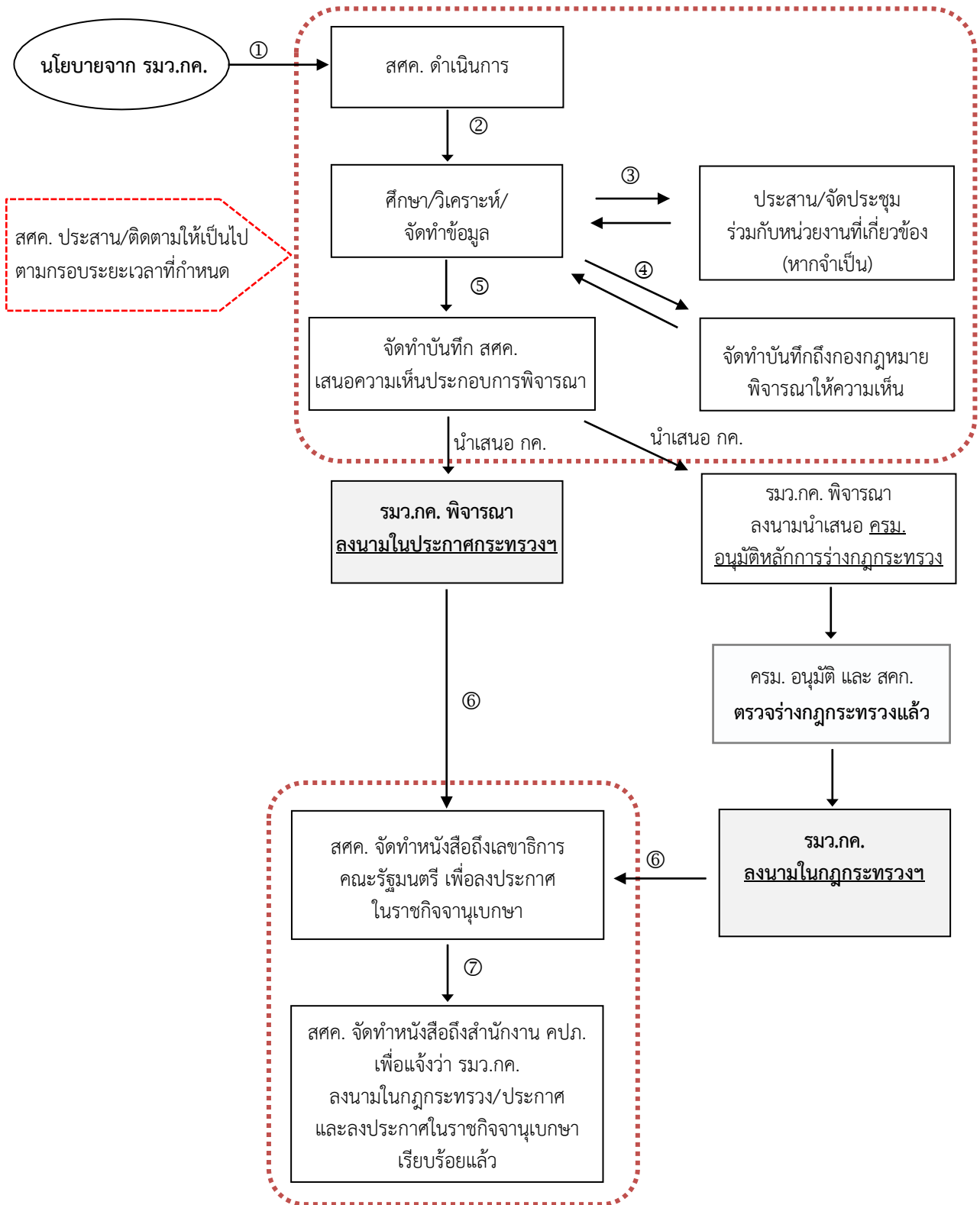
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๓ หน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้อำนวยการส่วน: พิจารณาตรวจสอบข้อมูลและให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมอนุมัติผ่านเรื่อง รวมทั้งประสานและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

เศรษฐกร: ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณา ประสานและจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดำเนินการเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาอนุมัติ

แผนภาพที่ ๒ กระบวนการออกกฎหมาย/ประกาศกระทรวงฯ

๓. ขั้นตอนการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

๓.๑ กระบวนการเสนอชื่อแต่งตั้ง (แผนภาพที่ ๓)

- ๑) ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันคุ้มครองเงินฝาก (สคฝ.) ไกล่ครวญวาระ หรือเมื่อประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีหนังสือแจ้งลาออกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และกระทรวงการคลังมอบหมายให้ สศค. พิจารณา
- ๒) สศค. ประชุมหารือกับผู้บริหารเพื่อพิจารณาเสนอชื่อผู้มีความเหมาะสมและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย
- ๓) สศค. มีหนังสือขอตรวจประวัติอาชญากรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อถึง สตช.
- ๔) สศค. ประสานงานกับผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อกรอกข้อมูลในแบบข้อมูลประกอบการเสนอเรื่องแต่งตั้งกรรมการต่อคณะรัฐมนตรี
- ๕) มีบันทึกถึงกระทรวงการคลัง เพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามในหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- ๖) คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และแจ้งมติต่อกระทรวงการคลังหรือ สศค.
- ๗) สศค. มีหนังสือแจ้ง สคฝ. และประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทราบมติคณะรัฐมนตรี

๒.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๓ หน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้อำนวยการส่วน: พิจารณาตรวจสอบข้อมูลและให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมอนุมัติผ่านเรื่อง
เศรษฐกิจ: จัดทำเอกสารเสนอแต่งตั้งประธานและกรรมการสถาบันคุ้มครองเงินฝาก และเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาอนุมัติ

แผนภาพที่ ๓ ขั้นตอนการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

